

Liivlandi maa
suure piiskoppi kohto
vã oppus ning manitsus
maa-rahval antu

mes se gubernementi sissen ellap.

4841 .9.5

Riga linnan, 1807 aastal
trükkitud kunninga ramato trükija Zul. Konrad Daniel Mülleri
kijodega.

ENSU TA PE. H. Keskiväldi Sina.
Nija Sinau Sinau
ARHIIVRAAMATUKOGU

J. R. 1484

Arma welle Kristiusen Jesusen!

Kui meije aurovokk Keiser minnema aasta löppetusen, seddä maa-wäkke sääd, sis last temmä wenne ussu kirriko teencid nink koggodussi, neide kirriko kohto läbbi manniſeda: et nemmä seddä woissi tettä, mes hä risti rahwa wölg nink kohhus om. Üttelisse kutsuti ka mõnd oppetajat, meije lutterusse ussu oppetajist, Peterburi liina et se omma ussu wõtjid nisammoti peäs manniſema. Tol ajal kui se siindi, sis olli kül kitsas luggu nättä. Ent niüd, tenno Jummalal! om jo õige häste meije Keisvi assi kõrda lännu. Prantsussi ei olle ütfindä weiksen taplemissen paljo innimissi ärräkaotonu, enge nemma omma ka katsford suren lahngun ärräwäartu nink meije piirist kawwembahhe ärrätoufatu.

Seperräst om ka meije armolik Keiser omman rikin seddä maa-wäkke, mes niüd forjati, neljändä jao päle taggasi järnu, ni et kui eddimätsfest otsast pididivä katskümment tuhhat miſhe wäljä sama pantus, niüd ennämb ei tahheta kui nelli tuhhat seitse sadda wiiskümment nink ütressä.

Teije ollete ka, armas Liimlandi maarahwas! kui se maa-sdawäggi teije seäst sai wäljä wallitsetus, ni moistlikkult nink häste, õige ni kui hä risti innimisse nink ussutawa allamba hendä näüctu, et niüd es wois ennämb waja olla, teise üteldä, mes teije peäte teggemä,

enge teid ennembe weel kitta se eest, mes teije seni ollete tennu, nink teid ennege mannitseda et teije ka eddispáidi nida teesse. Siski arwatas tulluik ollewat teijega weel mõnd sõnna kõnnesda nink sedda mannitsusse kirjja, mes tol ajal Peterburi linan walmis tetti, teil ifs ommete se tarbis kárte anda, et teije sest oppise neid asju tundma, mes nüüd meije ilma páál sündiwá, tundma sedda suurt hádda, kummast Jummal nink meije Keiser teid om pástnu, nink et teije oppise sedda, mes sáratsen kórvat ka eddispáide teije kóhhus om tetta. Ni om meije auro-
 uk siur Keisri Herra sedda tahtnu nink kásknu, kui tem-
 ma táamba Riga linan olli nink siist omma sáawáe mannu árrálaris.

Seni ellime sefamma meije esá ma sisen terwet sabda aastaiga rahho põlwen. Eggáuts teggi julgede omma tööd, eggámees sibi rõmun ommasidega sedda leiba, mes Jummal táke õnnist. Nüüd tulli meil ák-
 kiefelt södda nink södda hõlli. Wenne sáawággi om suure nink kange wággi. Es kúni siski nüüd. Weel piddi seke rahwas, kes rahhun elli, kes seni attruga nink mu ammetiustuga, ehk kirjotamisega omma páád tolt ka wájsá astma, nink hendá walmistama sedda wainlast, kui se liggimbide olles tuknu, meije majust árráwáarda. Meije há, armolik Keiser om ifs rahho tahtnu piddáda. Temmá om ni kawwa kui temmá wallitsep, sáamest wáitatu, kif ma ilma kunningiik leppitáda nink rahho põlwe pále sata: kuis temmá es olles sedda rahho om-
 mále rigille tahtnu hoita! Ent sáál om úes mees úlles-
 rousnu, ká nimmi om Napoleon Bonaparte. Se om, sá ajal, kui Prantsusse maal mito ajastatga más-

sáamine nink hirmus esko woinmust olli wótnu, omma tullu árrááenu nink óige ommast páást kunninga troni pále astnu. Nink kui nüüd há tik aigu, mitma asja man, temmá kássi háste káunu, sis om temmá dese kui edine Nebufadnezar, árrásóggendetu omman melen, nink himmustap nüüd sedda wallitsust úlle kif kunningid nink wórsti. Sáál om temmá nüüd jo kif neid maad, mes temmá liggi omma, úmbre jóri wággisi nink kawwalus-
 sega árráwótnu. Sedda Saksamaad om temmá omma sáawáega ráitnu nink árráháetánu, om lábbi Preussi maa tiknu nink áhwárd sis ka weel Wennema sisse tulla. Mes ta siin taht? Jágo temmá Prantsusse nink omma maa piri sisse; ei puttu tedda káake. Ehk kas temmá mu rahwale taht abbi náuta? Parrako Jummal! náttá om se abbi, mes temmá náudáp. Ne maa kottusse kun temmá sábhralikult om ellánu, omma páljás tettu, rah-
 was oigap sáál nálján nink kurbusen. Temmá ei him-
 musta middáke muud, kui kunningide teotust, allambide waesust, nink inimiste hádda. Temmá ei holi midá dáke, kui ennege se sunnip, mes temmá tahhap. Úes kórd allust temmá útte södda ka Túrki maal, kun Túrki usku petás, sáál kif temmá hennel Túrki usku ollewat. Perrást jálle, kui se Muka ehk Paawsti usk tálle surems hat kasu wois anda, sis kif temmá sedda usku. Nüüd óige ilda, om temmá suurt Juda rahwa kóhbut kótko kutsnu, milles muudo kui seddasamma fige maa ilma páál laotetu rahwas ka fige maa ilma wasta káanda? Já, sest ajast sani, kui temmá ni suurt woinmust om wótnu, omma mitto sabda tuhhat inimisse hukka sánu, lábbi södda, mes temmá om piddánu nink tóstru, nink

lábbi nálja nink hádda, mes temmä mitma riki ülle om
saatnu.

Mötlege nüüd arma! mes önnetus olles se ol-
nu, kui se wainlanne omma sõawäega ka meije maa
sisse olles tüknu! wai mötlep mõnni, et maa rahwale
fest kassu olles sanu, Jummal parrako! Mäsämimme,
pallotaminne nink tapminne ei woi iggäwel tullulik olla.
Nink kas teije arwate et, kui se olles wainlasfelle woi-
molik olnu, wanna kõrda ärrärifku, et sesamma um-
brefääntu wõras ello-kõrd kawwa aiga olles jänu. Wain-
lanne olles wimäte ommete koddõ lännu. Kawwen, kaw-
wen meist om temmä koddopai. Ei woi temmä säält
neid kaitfa, kumma hendä temmä läbbi siin lastwa pettä.
Ent Wenne maaga jooskwa meije piri kokko. Meije
wenne Keiser om se figewäggewämb, ni kui se fige digemb
wallitseja. Oh kuis es olles sis temmä polest rasse
nuhtlus neide päle tulnu, kumma es olles sõnnawõrlifko
nink rahholifko olnu? Kõl om jo nättä olnu et terwe
maa kottus omma wastapannemisega nisuggust nuht-
lust kätte sanu, et kif se rahwas tühjale maale sanu är-
rāwidus. Ehk ütlep mõnni rummal wai petjä: Kes
teed ehk olles Bonaparte tootanu meil parrembat ello kõrda
anda. Ent Jummal parrako sebdä önnelifko ello, mes tem-
mä annap. Kui teije neid Zeitungit moistasfe luggeda, ja,
esfife neid Zeitungit kumma temmä kassu perrä triffi-
täs, sis saasse teije ka tutta, mes tä annap, nink mil wijsil
temmä sebdä peap, mes temmä tootap. Saksamaal om
temmä waese rahwa kääst kif ärrāwõtnu. Sää ei olle nüüd
middäke muud, kui häddä fige ennāmbāste tallorahwa
man. Polasmaal, kun temmä ütlet: et temmä sännä kui

lunnastaja pibdi tullema, wõttap temmä waese rahwa
kääst sebdäke ärrā, mes nell kään olli, nink teep neid
wäggifit soldatis. Särätse omma temmä hä põlwe
tootusse! Rigist, mes üts suur sõawäggi prufip, ei
wõtta sesamma wainlanne middäke ütten, kui sõariistu,
kumbega temmä kif, mes täl muido waja om, wäggife
neide kääst wõttap, kelle maa läbbi temmä astup. Kui
teil olles olnu nüditse kassina wiljä saaki man weel leiwä
pallakenne, temmä soldati olles sebdä ärrāõnu. Kui
teil olles olnu weel kõlblifko reiwä tütki, temmä soldati
olles neidega omma paljast ihho katnu. Kui teil weel
olles jänu weidi toidust ommille tõpprille anda, sesamma
es olles küninu temmä hobbefid üllespidäda. Esfife
teije maja nink hone es olles teije perrält jänu. Se
wailanne olles sebdä kif ülle teije pä pallama pandnu,
wai kui se temmä mele perrä olles olnu, sis olles temmä
teid wäljä toukanu nink hennele asfend tennu. Sest
ellämisse asfemid, linnarse telki, ei wõtta temmä hen-
nega ütten. Saksamaal, kun ommete ni paljo ellämisse
paiga omma, teiwa ne wainlasse neid kirrifut, soldati
kafermis nink hobbese tallis. Mes teije sis mötlete, mes
meije pool, kun ei olle ni paljo honit, meije kirrifust
olles sanu? Nink oh! sebdä häddä, mes teije naisfe
nink tüttre olles tundnu! sebdä woip eggäüts ärrāmoista
fest, mes Jummal parrako! Saksamaal om sündinu,
Hirmus luggu om sääl olnu; inimisfe keel ei löwwa
neid sõnnu, sebdä kif ärrāõnnelda. Nüüd woite teije
esfi mõttelda, kuis meije kāsfi saasse käämä se maa kot-
tusfen, kun küllä ni weiku nink ne harwa tallo tõine tõ-
fest ni kawwen omma. Ehk sis ne kinnerali, kumma

saggebe esfi fige halwembat eenkoja andwa,) ka tahhasse
 siin häste hoita nink õiget wallitsust piddada, siski olles
 se woimata olnu. Päle se om teil koggona tõine ello wiis
 nink kõrd, kui wainlassel om. Jo seperräst olles temmä
 teid ärrapõlgnu nink teotanu. Teije seän ei olle keäki, kes
 temmä keeld moistap, nink temmä ei olle keddäke, kes tei-
 jega woip kõnnelda. Lemmä es wois teil õiget kasku anda,
 nink teije es moistas teddäke pallelda. Puhkaminne nink
 ikminne pehmendap kül eggäutte innimisse sõänd, ent oh!
 se wainlasse siidda om se mitto aastatse sõdda läbä ni ärrä
 kallestetu, et temmä seddä ennämb tähhele ei panne.

Raega nüüd arma! Särätsest wainlassest teid,
 nink kif omme ussutawi ollambid pästä, seperräst om
 meije hä Reiser omma sõawäke ülle piri saatnu. Lemmä
 kannap ka hoold et ifs ennämb soldati nink mes müido
 weel sõddamisse man tarbis om, sinnä sabetas, ja nüüd
 om temmä esfi mõnnes aos sinnä lännu. Kas se omma
 kül särätse sõawäe käämisse nink kiutu wäljä andmisse
 teile nink teije hobbestille. Ent arma! eggä teije seddä
 waiwa ütündä ai näe. Teije moisa wannambille ora weel
 suremb holekandminne, suremb mass nink tallitamine.
 Wainalanne om ka nüüd lina rahwa ello kõrd. Sel
 ajal, kun leib ni kallis om, peäwä nemmä sõawäele
 forterit andma, hawatü pälikuid nink soldati, kumbe
 sõawäest sija sabetas, heitma nink arstma. Ent kes
 om, kes es tahhas hä melega kif kannatada üttr särätse
 armolikko Reiseri nink meije omma esä-maa kaitsemisse
 perräst? Wai mes teije mõtlete? Kas ta olles par-
 remb, kui seddä, mes nüüd päle pantas, kumme ja sadda
 mõrra ennämb wainlanne meije päle pannes.

Seep se om, milles meije suur Reiseri Herrä seddä
 maa sõawäke om säädnu. Wainlanne ei peä meije
 maa sisse tükimä. Meije Reiser lodap se päle, et letti
 mihihe nink ka meije maa rahwas, nisuggutse kange mihihe
 nink ussutawä allamba sawa ollema, kui temmä Wenne-
 lässe omma. Mõnni näddäli aigo olli säräne kõrd, et
 eggäüts ussutawä naisemees nink esä römuga esfi olles
 piddanu sõamihhes löma. Se olles ommete ausamb nink
 parremb olnu, kui wainlasse soldati sullasis jäda, nink
 se luggu olles teile kigille kätte tulnu. Ent ni kui eddimätses
 ofast se nouw ei olle olnu, ei tahheta ka nüüd, et maa sõa-
 wäggi iggäwes nink kõghalt soldati orjust peäp orjama. Ne
 maa rahwas, kumma nüüd weel maa sõawäe mannu jäwä,
 tullewa ses kõrras Tartu lina nink ne letti mihihe Niga
 saisma. Kui tarwis lät, nink häddä päle tulley, no!
 sis kutsutas neid ka wäljä, nink seperräst om julgid nink
 kangid mihihi waja. Ent ni peä kui sõdda om ofsa lõpnu,
 (nink se saap Jummalä abbi läbbi peä siindimä,) sis läwä
 nemmä taggasi omma maija, nink jäwä tallorahwas ni
 kui ennegi. Ke sis neistsammust wallitsetu mehhist
 wainlasse wasta astnu, täl antas ello eäl ürs auwo täht
 kanda, üttes mälletusses, et temmä hä nink aus mees
 olnu, ke, ehk temmä ka soldan es olle, siski walmis
 olli, esä maad wainlasse wasta kaitsema.

Mõnne omma seddä immes pandnu, et innimissi,
 kumma ei olle soldani, ka kutsutas abbis, seddä maad
 kaitsema. Ent, tule! Kui susi sinno tallo sisse tükkip,
 nink sinno ehk sinno last täht ärrämurda, kas sa sis rah-
 holikko sõamega seddä kannatat, ehk ütlet: eggä ma
 ei olle püsimees? Ei sa joht ni ütlo, enge sa saat aw.

witama nink päästmä ni kui eäle joid kannap. Rae! ni om ka se maa rahwa sõawäe kõrd. Kui se Prantsusese susi olles meije maa sise tuknu, sis olles maa-rahwa sõawäggi appi lännu, tedda arratapma. Hädda olles sis otsan olnu nink meije jälle rahhun omman majan el-länu. Ent kül om kurjemb kui susi, üts marro penni ütten küllän. Kurjemb, kui wainlasse päletükminne, olles se olnu, kui meije seän esst olles kärstus tõsnu, kui ne esä-maa kaitseja wastapanemissen nink ärähäe-tamissen esst olles rõõwliis nink riisjis sanu. Tõtteste sis olles meije Keiser sedda wainlast mahha jätnu, nink olles ennembide kii sõawäkke neide wasta käändnu, kum-ma sedda mäsfämist omman maan olles tõstnu. Ent sest es olle hirmo! Teije ollere jo risti innimisse, kaas wellitse Kristusen Jesusen, kummil innimisse meel nink moistus om. Kuis sedda teist peljädä? Sedda olli eane peljädä, et sis, kui maa-rahwa sõawäggi wäljä wallitseti, mõnnen paigan olles säräne kõrd olnu, ni kui johhup, kui ütten tallun hulk rahwast ütte kõrraga tousep nink ütte teedmättä tö mannu astup. Sääal johhup, et üts tõise wasta toukap nink hä asst hukka läät, ehk kül keäke es tahha tedda melega hukka sata. Säräne kõrd olles wahhest wöinu olla sis, kui maa-rahwa sõawäggi wallitseti, et mõnne olles rummalus-sest, mõnne kergest melest, mõnne wiuhast nink wai-nust ütte ja tõist jutto ajanu ehk säräst asja tennu, kust wimate olles kurri luggu tulnu. Nüüd Jummalal olgo tenno! ei olle ka se olnu kaulda, enge meije kalli Liw-landi maa sissen om kii häste kõrda lännu. Sääal, kun eddimätsen otsan mõnni ni usinaste es tija, mes tehmä

se wastse asja man pidbi teggemä, sääal ollima moisa-wannamba, kerkessändä, nink fige ennämbäste teije seän esst armas maa-rahwas, särätsse ussutawa moistlikko nink hä mihsse, kumma rummalid õige tee päle juhhatiwa.

Nink nida arma risti innimisse, peate teije sedda nüüd ka tundma, kui suur abbi sest saap, kui meije Jummalä sõnna perrä olleme kange waiklikkun waimun, nink hään lotusfen! Nüüd om jo maa-rahwa koorma nink hool kolm ossa neljäst kergembäs sanu. Nink mes weel jänu meil kanda, se saap ka pea lõpma, kii saap sis jälle häste kõrda minnema nink parrembas sama.

Teije Liwlandi rahwas, teije kohhus om nüüd fige ennämbäste, kui Wenne-maa risti allamba ka sõn-nawõtlikko nink ussutawa olla. Wannal ajal es olle meije maal muud middäke, kui södda, masfäminne, nälg nink koolminne. Kui se Pola-maa kuningas siin wal-lits, sis walwati rahwas ihho nink henge polest; meije ussu kerkessändid ajeti ärrä, nink maa-rahwast sunniti mugu ehk paawsti usku wasta wõtta. Noostsi rahwas es jöwwa ka sedda: maad õigede kaitse. Rahho es sa meije maale enne, kui Liwlandi maa Wenne wallitsusse alla sai. Se Wenne wallitsusse alla om se maa õtse kui Jummalast lodu, sest et ne piiri kofko kandwa. Ig-gäwetsel wannal ajal om siin ka jo Wenne wallitsus olnu. Sesamma rahho om nüüd jo Wenne wallitsusse al terrwet sädä ajastaiga meil jänu. Ei olle Europa maan üts kottus, kun rahwas säräst rahho põlwe omma nännu.

Teije kohhus om sõnnawõtlikko nink ussutawa olla ka ommale Reiseri A l e x a n d r i e. Lemmä om üts ar-molik wallitseja, nink harwaste lõitäs säräst tronni pääal

istivat. Temmä tahhas hää melega fige maa ilmale
õnnelikko ello anda. Rige ennämbäste mõtlep temmä
armoga ausa talto rahwa päle, temmä om tälle Wenne-
maa sisen mitmasuggust hää tennu, om figeemäm-
bäste meije Liwolandi maan ni tultulikko sädusse teile
andau, et nüüd päle se orjusse polest ennämb üllekoh-
hut ei pea tertus fama, et eggäüts selgede tijap, mes
temmä peap orjama nink mes temmä õigus om wõtta,
et teil teije wellitse esfi koftomoistja teije rita man omma,
nink muu särätsse häteggemisse, kumma teije ennämb
nink ennämbäste tennoga sate wasta wõtma, kui teije
ennegi ollete neist asjust õiget arwo sanu.

Olge sis kange nink õige mihe, teije kumma maa-
wae päle ollete wallitsetu, wai esfi lännu. Tundke seddä,
et paljo nink sure asja teije esfä maast nink Jummalast
teije kätte usfutas. Raege neid, kumma teije seän wan-
nas läwä, kelle pää jo haljas lännu. Kas nemmä
peawä murrega koolja hauda minnemä? Raege neid waa
latfi! Kas nemmä peawä näljän nink häddän ärrändör-
guma? Raege teije omma maa rahwa naisi nink tütrid!
Kas nemmä peawä töppra wisil wainlasse lihhalikko
himmo täütma, kas peap neide waggaus nink ouw, neide
terwus, neide ello hukka minnemä? (ni kui omma särätsse
hirmsa teo figin paigun kuulda, kun Bonaparte häüto
sullase omma mäsänu.) Ei mitte! Ei mitte! touske
ülles! olge walmi! taplege, kui tarwis peas minnemä,
taplege werreni, surmani. Teije taplete omma, wai
ommatšide maja nink põllo, naise nink laste eest. Teije
taplete esfä-maa eest, se kalli Keisri eest, kumma saar-
nane ürsik ei olte, teije taplete omma usfu nink omma

Jummalata eest. Isfändäst tullep woimust, ütlep Jumi-
mala sõmma. Nink Isfänd om õige nink armastap õi-
gust, ütlep temmä ka. Jummulaga omma Wenne sõa-
wae suri tekko tennu, Jummalaga sawa nemmä neid
weel teggemä, Ja teije fik, kumma nüüd rahhuan omma maija
järe, andke hää mele nink rõmoga Jummalalle, mes
Jummalata perrält, nink Keisri, mes Keisri perrält
om. Piddäge ütte rahholikko nink waiki ello figet
Jummalata õusussen nink ausussen. Ärrä ütlege: meije
käsfi ei kät häste. Oh! mõtlege se wähe nink õnneto
tallopoja päle, se saäl kottussen ellap, kun sõdda häwä
wirap! Kun se soldat ei sate mõniförd ennämb sümwä,
weel wähhemb se tellomees. Ärrä ütlege: meist wae-
sist es olles waintanne paljo sanu. Oh! arma! se wäin-
länne olles teile middäke jätäu, kui temmä sija olles
talnu. Nink se kes wihtarstest sõamest säräst juttu
ajap, temmäst om peljāda, et temmä omma hää sõa-
mest säräst juttu ajap, temmäst om peljāda, et temmä
omma hää sõamercedmist, omma armjat Jummalat,
nink iggāwest õnnistust saap ärrākaotaja. Tunnistage
risti rahwas! kas se üts weikenne kahjo om? Laste se
perräst ikkes, ni kui Apostel mannitsep, teije seän fik
fõrra perräst sündida. Eggäüts tekko seddä, mes
temmäl om kāsru, nink olge allabeitlikko figel inimiste
säädmisel Isfändä perräst. Kui johhus, et mõn-
teile tahhap mitmasuggust jutto etteõnnelda, sis ärrä
usfuge eggäütte waimo jutto, enge kiasage waimo, kas
nemmä Jummalata tullewa. Ütlege arma! kas sis
wõdra hulkuja, wai riggeda nink wihtarst wai tülliteg-

giija nink särätsse, kel torre siddä om, kumnta hendä surustellema, kas halwa ehk kerge melega innimisse, kummil midbäke ennämb ei olle kaotada, kas särätsse in nimisse peawä ollema, moistlikko nink hä rahwa nouwo andja? Oh! särätsel ajal, mes parhella käen om, olgo hä tarkus meije juhhataja nink hoitja. Teije tijäte sebdä kül; et kui wallato karjalats tunglit mahha wistap, wai meletu, teekäujä ei wiisi omma ülescettu tulb ärräkistotada, et tulli sis woinrust wöttap ülle hao nink puu, nink rikkup mötsan mitto tuhhat illusa palki, ehk pallutap terwe tallo ärrä, nink mitto aastaiga om weel teekäujäl meel haige, kui temmä silm sebdä hirmsat ärrä häetamist näep. Säräne luggu tullep pea, kui üttee maa sisesen rahwal rahholik siddä nink sönnakuulmiäne, esfike weiku asju män, ei olle.

Teije ka, teije wanna nink nõrga! teije näise nink tüttre! ja ka teije lastekesse! woite nink peäte siin abbi näütmä, et meije eddispäide üttee rahholikko nink mele perrälist ello woisse piddäda, Jummalä önsusen nink aususen. Siwak annap teile wannule sebdä kuttust, et tarkus teije kroon om. Andke sis nüüd oppust, andke nouwo, andke nomimist, andke römüstust. Uttelege: kas teije sebdä omma ello eäl ei olle löidnu dige ollewat: ellä Jummalä peljusen nink hoija digust, sest särätside käsfi saap wimate häste käümä. Wörke sis sebdä nüüd figeennämbäste norille innimistille söämelikko sönnuga finnitäda.

Teije risti ussu sösfara! Kül woip teil siddä rässe olla sebdä kuulden, mes nüüd ilma pääl sünnip, kül woite pelgäda meeste nink pojade nink fige perräst mes

ka teije kala päle wolp tulla. Seperräst mannisege ommasfid, et nemmä jo teije waa immejide laste perräst, hendä kui dige mihhe nink usutawa allamba näütwa. Piddäke maja förraperräst nink häste, et neide maja nelle armas wois olla, et nemmä wöttas sebdä kaitse, nink perrälest werre tilka se eest ärrä anda. Kaudke hoold et neil woisse hää meel olla, kui nemmä teije nink laste päle mötlewa, et neide murre nink wainw neile wäshembäs läässe.

Teije laste! mötlege perrä! Kas teil midbäke es ollesse minkga teije woite awwitada, et se armas Jummal teile omma esä nink emmä hoijas, nink teile leibä annas nink teije omma maja sisse woisse jäda. Ja kül nakkap ka teije nouw. Teil omma silmä, teil omma käe, teil om ürs siddä. Töste omma silmä, käe nink söämib ülles taiwatsse Esä pole nink pallege, pallege teddä ni dige figest söämeest. Laste nink immejide suust tahhap Jummal hennel kuttust walmistada.

Teije kif, nore nink wanna! mälletäge mes Lawid heikap. Sinno sönnä, o Jummal, om minno jalla walgus, ja üts walge minno tee pääl. Jssänd! kui sinna enne minno perrält ollet, sis ei holi minna maast nink taiwast, nink ehk ihho nink heng nõrgas lääs, sis jäät ommete. Sinna, o Jummal, minno söäme rööm nink osfa. Kui sis kurja innimisse üttee ja töist nouwo tahtwa anda, wai kui teil murre om nink teije tullewast aiga pelgäte, sis lödige Jummalä sönnast, laulge üttee hääd laulo, sis pallege omma Jssä meije palwust, nink ka hommungo ja öbdango palwus. Sid dige tähhele pandmissse nink söäme üllendämissega.

Sis saap Jummal teid hoitma kurja eest, nink südda
 saap murret mahha jätmä nink rõõmsas minnemä. Oh
 et Issänd (ni ütlep Bibli laulo ramatun es laul, nink
 ni puhkawa niüd ennämb kui wiis sabda tuhhat heinge
 kige Hiivlandi maa sissen.) Oh et Issänd rahho wõstas
 kulutada ommale rahwale. Ent temmä abbi om lähhun
 neise, kumma teddä pelgäwä. Olgo temmä sis meile
 lähhun, et meije maal ausus elläs, et heldus nink us-
 sutawus tõine tõist wasta tulles et õigus nink rahho
 tõine tõisele suud annas, et se maa omma wiisjä annas
 nink Issänd meil hääd tees.

Issänd olgo teijega. Amen.

Riga linan 18 paasto kuul 1807 (Selsammal
 päawal, kui meije aumolik Keiser süst sõawäe mannu är-
 räläts.)

Piiskoppi kohto nimmel nink temma kassu perra wälja antu!

L. A. Kraff Mellin,

A. G. Sonntag,

Pandrat nink Piiskoppi kohto
 Allemb.

Piiskop nink Praesident.